

František Šulista, Hřích v českých barokních textech. Bakalářská práce, České Budějovice 2022.

Posudek oponenta bakalářské práce

Práce Františka Šulisty jednoznačně splňuje základní kritérium pro bakalářskou práci, kterým je ukázat, že autor je schopen pracovat s primárními i sekundárními zdroji informací, analyzovat je a zaujímat k nim kritické stanovisko. Autor si vzhledem ke svému studijnímu zaměření historie/český jazyk příhodně vybral analýzu starších literárních textů, na jejichž základě se pokusil analyzovat téma hříchu. Prokázal přitom, že se dokáže zorientovat v jazykově i obsahově náročných textech barokních autorů, zasadit je do kontextu a uvažovat o nich. Oceňuji i pokus o propojení literárních obrazů s dalšími uměleckými díly, konkrétně se sochařským cyklem v Kuksu.

Nejslabší částí práce je úvod, který působí poněkud chaoticky, chybí jasná a systematická definice dílčích cílů a vyjmenování heuristických východisek, stejně jako zdůvodnění výběru analyzovaných literárních děl. Tyto informace sice čtenář v dalším textu nalezne, bylo by však zapotřebí je na prvních stránkách práce shrnout a jednoznačně pojmenovat. S tím souvisí i poněkud nelogické členění a názvy jednotlivých kapitol.

V kapitole o literatuře již autor velmi rozumně pracuje s odbornými monografiemi, přičemž výslovně zmiňuje jen nejdůležitější publikace, jejichž obsah a přínos je schopen výstižně shrnout a také vyjádřit vlastní stanovisko. Na další literaturu pak odkazuje formou poznámek a lze říci, že se mu podařilo zachytit všechny významnější práce relevantní k studovanému tématu; pouze ve vztahu ke kramářským písním by bylo možné doporučit studie Macieje Mętraka a sborník *Obraz ženy v kramářské produkci*.

Jádro práce se soustředí na tři ukázky duchovní barokní prózy – de Waldtovo prokopské kázání, Manniho *Žalář* a Kochemův *Veliký život*, které doplňují příklady pololidové literatury v podobě kramářských písní, konkrétně dobově oblíbených *Abeced*. Na jejich základě se autor pokouší vyhledat definici a obraz hříchu, sleduje výrazové prostředky autorů, jejich postoje k hříchu a přístup k čtenáři/hříšníkovvi.

V textu se objevuje několik pojmoslovných nepřesností. Termín „starý tisk“ je spíše knihovnědný pojem, pro účely textové analýzy by bylo vhodné použít jiná pojmenování, zejména pokud autor pracuje i s edicemi. Kramářské písně je lépe citovat pomocí incipitu. Na s. 20 autor používá pojem *iluminace*, ovšem při práci s tištěnými prameny je vhodnější použít termín *ilustrace*, neboť u tisků se zpravidla nejedná o ručně malované obrázky vyskytující se zpravidla

v rukopisech. Je však třeba ocenit, že jinak autor použité zdroje cituje správně, a to včetně odkazů na Knihopis.

Autorovým interpretacím lze vytknout automatické používání pojmu „barokní zbožnost“, který není na stránkách práce vysvětlen. Spojení Abecedy na zlé ženy s Kocínovou Abecedou pobožné manželky není úplně relevantní, protože žánr různých „abeced“ byl oblíbený všeobecně. Poněkud nevyužitý zůstal potenciál srovnání obou kramářských písní, kdy se autor mohl pokusit o explicitnější vystižení rozdílů mezi typicky ženskými a mužskými hříchy, ačkoli na toto téma několikrát naráží. Více pozornosti mohl také věnovat rozdílům v pojetí hříchu v pracích teologicky vzdělaných autorů a v pololidové tvorbě reprezentované kramářskými písněmi.

Bakalářská práce je do určité míry „cvičením“ a přípravou pro další a rozsáhlejší práci, což nelze pokládat za chybu, bylo by naopak bláhové předpokládat, že se téma „barokního hříchu“ podaří vtěsnat do stanoveného rozsahu. Většinu výše vznesených výhrad lze shrnout konstatováním, že autor se potřebuje především „vypsat“ a nabýt autorské zkušenosti. Hlavní výhradou k závěru bakalářské práce je absence dalších otázek a možností navazujícího výzkumu, což ale, jak předpokládám, bude snadno napraveno u obhajoby. Po formální a jazykové stránce je práce v pořádku, občasné překlipy a chyby svědčí spíše o snaze text stylisticky vytríbit než o nedbalosti či neznalostech.

Z výše uvedených důvodů doporučuji bakalářskou práci Františka Šulisty k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Pelhřimově 17. května 2022

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.